

ЛЕГКО ЧИТАЕМ ПО-ТУРЕЦКИ

1
УРОВЕНЬ

Sezai Sami Paşazade
KÜÇÜK ŞEYLER

Сезаи Сами Пашазаде
МАЛЕНЬКИЕ ВЕЩИ
САМЫЕ ИЗВЕСТНЫЕ ТУРЕЦКИЕ
РАССКАЗЫ

словарь • комментарии • упражнения

Легко читаем по-турецки

Сами Пашазаде Сезаи

**Маленькие вещи. Самые
известные турецкие
рассказы. Уровень 1**

«Издательство АСТ»

2023

УДК 811.512.161(075)

ББК 81.5Туц-9

Сезаи С.

Маленькие вещи. Самые известные турецкие рассказы. Уровень 1
/ С. Сезаи — «Издательство АСТ», 2023 — (Легко читаем по-турецки)

ISBN 978-5-17-154139-2

Сезаи Сами Пашазаде – выдающийся турецкий писатель, основоположник современного рассказа в турецкой литературе. В трогательных, пронизанных тонкой печалью рассказах он бережно выводит образ простого человека и обращает внимание на его горести и радости, заботы и тревоги. Его герои сталкиваются с превратностями судьбы, влюбляются, ищут свое счастье – в каждом рассказе писатель мастерски отображает влияние внешних, иногда крайне незначительных обстоятельств на внутренний мир человека.

Произведения упрощены и сокращены, сопровождаются комментариями и упражнениями на понимание прочитанного; в конце книги даётся небольшой турецко-русский словарь. Книга предназначена всем, кто начинает свое знакомство с турецким языком.

УДК 811.512.161(075)

ББК 81.5Туц-9

ISBN 978-5-17-154139-2

© Сезаи С., 2023

© Издательство АСТ, 2023

Содержание

Bu büyük adam kim?	6
Hiç	9
Kediler	13
Конец ознакомительного фрагмента.	16

Сами Пашазаде Сезаи

Маленькие вещи. Самые известные турецкие рассказы. Уровень 1

© Калинина А. Е., адаптация текста, комментарии, упражнения, словарь,
2023

© ООО «Издательство АСТ», 2023

Bu büyük adam kim?

O zaman alışkanlığım vardı. Babamın konağında derslerimizi bitirdikten sonra, akşam sık sık Taşkasap'tan Beyazıt'a kadar yürürdüm. Bu akşam yolculuklarımda her zaman uzun saçlı, dalgın bir adama rastlardım. Genel olarak o derin düşünceler içinde yürüyordu. Ara sıra sendeler ve düşmemek için hemen kendisini toplardı.

Bir kere kendi kendime, “Bu büyük adam kim?” diye sordum. Düşünüyorum ki, bu sorum nedensiz değildi. Çünkü adamın her halini ve davranışlarını, o günlerde Büyük Adamların Hayatı adlı kitabın tasvirlerine tamamıyla uygun buluyordum. Bu kitabı Fransızca hocamızdan okudum. Çoğu zaman Lâleli yokuşundan Aksaray'a doğru inerdi. Gözlerini, her zaman gökyüzüne dikerdi. Ya bir bilimsel icat ya da bir edebî eser hakkında düşünürdü.

Bir bilginin nesnelere gerçeğine bakışı ile bir şairin evrene bakışı aynı mıdır?

İkisi de yaşlanmış bir şairle bir bilginin, kıyafet biliminin gözünden bakalım. Bilginin ak başı, karlarla örtülü bir dağ başı gibi duygusuz, soğuk, büyük görünmez mi? Şairinki ise dumanlar içindeki dağlara benzemez mi? İşte çocukluğumda böyle düşünüyordum.

Bu büyük adamın gözleri gökyüzünün en yüksek noktalarına bakıyordu. Sanki o daha önce çevresindeki Koska'nın sütçü, tütüncü dükkânlarına, önündeki Aksaray'ın sokaklarına bakmamış. Hiç kimseye bir kere selâm vermemiş. En azından bunu hiç görmedim. Victor Hugo mu, Jean Jacques Rousseau mu? Mesele burada.

Belki Jean Jacques Rousseau. Buna yavaş yavaş inanmaya başladım. Çünkü o bu insanlardan kaçan bilgi adamı gibi görünüyordu. Hiç bir adama selâm vermemiş, hiç bir adama konuşmamış. Ancak çoğu zaman tramvay yolunun üstünden geçen çingiraklı kömürcü develerinin arkasından bakardı.

Belki o develeri böyle takip ediyordu, çünkü tabiat tarihini inceliyordu ya da bir eser yazıyordu.

Bir gün Lâleli'de birçok insan toplandı. Onlardan biri bağıyordu. Bunu duyunca kalabalığın içine girdim.

Ortada büyük bir şiddet ve öfkeyle meğer bizim bilginimiz bağıyormuş! Büyük adamların öfkesi de büyük olur. Ne ululuk! Ne ululuk! Bu öfke zamanında sonsuz okyanus gibi heybetli, müthiş, ulu oldu. Etrafındakilere, “Adam değilsiniz... insanîyet bilmezsiniz... câhillersiniz... Ben buradan geçiyorum, görmüyor musunuz? Koluma ne dokundu? Siz ne büyük câhillersiniz?” diye bağıyordu.

O kalabalığın içinde en çok bir herife bağıyordu. Birden bu herif “Asıl kara câhil sensin!” dedi.

O anda büyük adamın sabrı tükendi. Herifi boğazından yakaladı. Herif de bilginin yakasına sarıldı.

Ben de halk ile birlikte arkalarından gitmeye başladım.

Biraz yürüdüktan sonra alimi, cahilliğin pençesinden kurtardılar. Bu büyük adam perişandı. Yırtılan¹ yakasını düzeltti, çamurlar içindeki fesini giydi. Sonra Aksaray'da karanlık sokaktaki ilim yuvasına yani evine girdi. Onu böyle bir halde görmek gerçekten pek yürek burkucuydu.

Bu büyük adam dehşetle, kapısını kapattı ve kayboldu. O zaman dedim ki: “Şairler, alimler en büyük eserleri, ümitsizlik ve öfke hâllerinde yazarlar.”

Victor Hugo eserlerini, Jean Jacques Rousseau Emile'i böyle bir zamanda yazmadı mı? Bu adam, kim bilir şimdi halkın eğitimi ile ilgili ne büyük felsefi bir eser yazmaya başladı.

Ona uzun zaman hiç bir yerde rastlayamadım.

Yaklaşık yirmi gün sonra tütüncüde onu gördüm. Tütüncü ona bir kağıt okuyordu, büyük adam ise özen ve dikkat ile dinliyordu. Bundan sonra da dükkândan çıktı.

¹ Основа глагола + (у)ап – причастие, использующееся в настоящем и прошедшем времени. Отвечает на вопрос «какой?». Например, здесь «yırtılan» – порванный

Tütüncüye, “Bu büyük adama neyi okudun?” diye sordum. Tütüncünün şu yanıtını, tüm bu yıllardan sonra hatırlıyorum:

“O, büyük adam değil, orta boylu. Memleketinden mektuplar alıyor, ben bu mektupları ona her zaman okuyorum. O okumayı, yazmayı bilmiyor².”

Упражнения

1. Вставьте пропущенные слова:

1) Çünkü adamın her halini ve _____, o günlerde Büyük Adamların Hayatı adlı kitabın tasvirlerine tamamıyla uygun buluyordum.

2) Belki o develeri böyle takip ediyordu, çünkü tabiat tarihini inceliyordu ya da bir _____ yazıyordu.

3) Bu adam, kim bilir şimdi halkın eğitimiyle _____ ne büyük felsefi bir eser yazmaya başladı.

4) Ben bu mektupları ona her zaman bana okuyorum. O okumayı, yazmayı _____.

2. Отметьте, какие из ниже приведенных слов относятся к положительным характеристикам, а какие к негативным. Переведите их.

Akıllı, büyük, cahil, dehşetli, duygusuz, heybetli, perişan, ulu, ümitsiz

Положительные _____.

Негативные _____.

3. Переведите слова из текста с русского на турецкий:

Бескрайний (бесконечный), величие, внимание, выглядеть, гнев, душераздирающий, задумчивый, изобретение, исследовать, история, наука, образ (описание), образование, одежда, поведение, поэт, произведение, родной край, собираться, табачная лавка, терпение, ученый.

4. Сопоставьте слова с синонимами и напишите их перевод:

İlim – Cevap

Ulu – Bilim

Yanıt – Giysi

Yolculuk – Büyük

Kıyafet – Gezi

5. Выберите верное утверждение:

1) Anlatıcıya göre o dalgın uzun saçlı adam büyüktü, çünkü onun kıyafetleri pahalı ve şıktı.

2) “Büyük adam” tütüncüye sık sık mektupları okurdu.

3) “Büyük adam” yalnız yakın arkadaşlarıyla konuşurdu.

4) “Büyük adamın” davranışı diğerlerinden farklıydı.

Ответы

1. Davranışlarını; eser; alakalı; bilmiyor.

² Основа глагола + mayı/meyi bilmek – уметь что-то делать

2. Положительные: akıllı (умный), büyük, ulu (оба – великий), heybetli (внушительный, грандиозный).

Негативные: cahil (невежественный), dehşetli (страшный), duygusuz (черствый, безэмоциональный), perişan (жалкий), ümitsiz (безнадежный).

3. Sonsuz, ululuk, dikkat, görünmek, öfke, yürek burkucu, dalgın, icat, incelemek, tarih, ilim/bilim, tasvir, eğitim, kıyafet, davranış, şair, eser, memleket, toplanmak, tütüncü, sabır, bilgi adamı.

4.

Ulu (великий) – Büyük

İlim (наука) – Bilim

Yanıt (ответ) – Cevap

Yolculuk (путешествие, поездка) – Gezi

Kıyafet (одежда) – İysi

5. 4

Hiç

Yirmi yaşındaydı. Birbirlerinden önce emellerine kavuşmak hırsla birbirlerini saldıran gençlerden biriydi. Bunu annesiyle kız kardeşinin geçimi için, yapardı.

Akşam evine yorgun, yorgun, dönerdi ama aynı zamanda mukaddes bir vazifeyi yerine getiriyordu. Bunun için gururlu oluyordu. Aslında kendisinden her an uzaklaşıyordu. Ara sıra yüzünde şairce düşünceleri görünüyordu. Onun gözleri düşünceliydi, ama nefret dolu ağzı, garip ve hüznü görünürdü. Yaşam mücadelesi içine zırhsız, silâhsız, yani zayıf bir vücut, hassas bir gönül, sevdâlı bir ruh ile girdi. Her gün ekmek kazanma savaşına giriyordu. Ben ondan endişe ediyordum. Aniden bir gün bu savaşta yaralanacak, düşecekti.

O mektebi bitirdi, öğrenimi vardı. Buna rağmen herhangi bir iş yapmaktan çekinmezdi. Gündüzleri çamurlar, hakir görülmeler içinde Rum tüccarında simsarlık, azarlamalar ve suçlamalarla mağazalarda yazıcılık, hattâ ara sıra matbaalarda işçilik. Herkes uyuyordu, o ise gece yarılarında sabahlara kadar tahta bir masanın başında, bir mumun karşısında, çalışıyordu. Tüm zorluklara bir asker gibi erkekçe direniyordu. Annesi rahat, kız kardeşini mutlu görüyordu, bundan dolayı yorulmuş vicdanına yeniden bir güç, bir yaşam bağışlardı.

O günlerde annesi birdenbire hasta oldu. Annesinin mevcudiyetinin bir parçası oldu, bu yüzden büyük bir ızdırapla hastaya doktor getiriyordu, ilaç alıyordu. Bazen o Aksaray'dan ilâç yaptırmak için yaya olarak Beyoğlu'na çıkıyordu. Oralarda coşku, sevinç, neşe ve eğlenceyle gençler dolaşıyorlardı. O ise, gençliğin asaleti ve ululuğuyla yaşlı annesine taze bir yaşam getirmek için elinde ilaç ile yine yaya, evine dönüyordu.

Şansın yardımıyla ya da mutlu bir tesadüfle, bir iki ay içinde annesi tamamıyla iyileşti. O süre içinde kendi çalışması birkaç kat daha artıyordu, bu yüzden doktorların önerilerini yerine getirmeyi başardı. Yazı annesiyle Boğaziçi'nde geçirdiler.

Bu yaz sırada, tabii olarak sabahları İstanbul'a gider, akşamları geç vakitte dönerdi. Gidiş geliş sırasında genç arkadaşlarıyla karşılardı. Onlar kendisini “göz alıcı bir güzel”e tanıtmaya çalışıyorlardı.³ O kadınları reddetmek istedi, dostları küçük bir fırsattan yararlanarak⁴, bir gün tanıştırdılar.

Bu tanıştırma töreni alakasını gösteren bir tebessümle kabul olunmuş; ama bu tebessüm gözlerini o kadar kamaştırdı ki, kızın yüzüne dikkatle bakamadı. Bu alaka gösterisi, bu tebessüm, hüznü bir yaradılışı olan gence ne kadar da tesir etti. O hassas gönlü, o sevdâlı ruhu, bu büyük zaferi ne kadar neşe ve gururla alkışladı.

Sabahleyin, İstanbul'a gidişinde, yine bu tebessümlerle, ruhun bu selamıyla, kalbin bu seslenişiyle karşılaştı. O günlerden sonra bütün yaşamı bir tebessümle açılıyordu.

Yazın uzun günlerinde daha çok çalışıyordu, buna rağmen akşamları evine önceki gibi yorgun olarak değil, büyük bir coşku ve neşe ile gelirdi. Yürürken koşar, söylerken güler, hiç birinde oturamaz, evin içinde sürekli dolaşırdı. Yüzünde gençliğin taze rengi görünürdü. Yirmi yaşındayken kendisini böyle bir tebessümün karşısında hiç bulunmadınız mı?

Ara sıra vapurda denk geldiler. Orada, o köşede, kendisine nurlar serpen mutluluk ve şansına, garip bir korku ve yürek çarpması ile yaklaşamıyordu. Ama ilkbahar sabahının pembe sisleri içinde görünen gün doğuşu gibi, bu gül rengindeki dudaklardan akseden tebessüme de uzaktan uzağa şaşkınlığını ve tutkusunu gösteriyordu.

En hızlı geçen bir arabanın içinde, en kalabalık bir yerde yine kendisine bir tebessümle selam veriyordu.

³ Основа глагола + maya/meye çalışmak – пытаться что-то сделать

⁴ Основа глагола + (у)arak/erek – деепричастие образа действия, отвечающее на вопрос «как?», «каким образом?». Например, здесь «küçük bir fırsattan yararlanarak» – пользуясь малейшей возможностью

Oh! Bu tebessüm! Zavallı gencin ümitsiz gecelerinde üzüntülerini gideriyordu. Sevgilisi, ışsız gündüzlerinde parlayan ışığı oldu. Evine her gece yeni coşku ve güç ile dönüyordu. Yalnız en son defa ki bu tebessümden dolayı âşıkça bir coşku içinde kaldı. O gece, sabaha kadar gözlerini bir kere bile kapamadı. Artık bu kızı alacaktı! Annesinin onayını alacak. Bundan kuşku duymuyordu. Her türlü zorluğa, her türlü engele direnmeye çalışacak. Gizli sevgilisi kendisine bu kadar gönül veriyor. Ona, Boğaziçi'nin cezbedici sahillerinin en gizli bir köşesinde ya da güneşin altında şen ve şakrak olan Adaların en güzel bir yerinde bir ev, bir aşk yuvası yapacak. Eşi için, bin türlü çiçekler içinde kameriyeler, ağaçlar arasında bahçeler kuracak. Kendisi bir yana çekilecek. Tabiatın güzelliklerinin hepsinden daha da güzel olan sevgilisinin kahkahalarını dinleyecek. Bu kahkahalar can çekişen kalbine yaşam verecek. Bahar, yüz görümlüğü olarak eşine en güzel çiçeklerini, saz ve söz olarak kuşlar en yüce ve ruh açan şarkılarını sunacak.

Uykusuzluk nedeniyle bir hararetle yatağının içinde dönüyordu. Neden onunla birlikte Boğaziçi'nin sahilinde dolaşmasın? Niçin yerde, onunla, o harika bir gece görünümü seyretmesin? Bak! Eğiliyor! Bu yorgun gecesinde kulağına... Yok, ruhuna, gizli, pek gizli bir şeyler söyleyecek belki de... Oh!

Çalışacak, çok çalışacak, çalışarak zengin olacak...

Pencerenin yanındaki yatağından başını kaldırdı. Sabahın renkleri, gökyüzünün lâcivert yüzüne bir takım rengârenk sütunlar meydana getirdi. Onlar her dakika rengini, yerini değiştiriyordu. Ruhunu büyüleyen o tebessüm, dudakları gibi gül renginde olan bulutlar arasına yayılarak, karşıdaki dağları süslüyor; yine o tebessüm gökyüzünden süzülüp, denizin küçük dalgalan üzerinde, sahili sevdalar içinde bırakarak uzaklaşıyordu.

Bir süre, bu kendisinden geçme ve şaşkınlık hâlinde kaldıktan sonra, kendisini toplayarak, İstanbul'a indi. Akşam, genç arkadaşlarına vapurda denk geldi. Onlara, bir şey açmadı, çünkü onlar kıskanabilir diye korkuyla düşünüyordu. Hep birlikte yukarıya, güverteye çıktılar. Kız ya da tebessüm, annesiyle birlikte orada, bir kanepenin üzerinde oturuyorlardı. Dostlarından bir ikisi çekinmeden kızın yanına gittiler. Ötekiler onu da birlikte gelmesi için zorluyorlardı.

Vücüdünde bir korku ve yürek çarpıntısı vardı. Belki o bakışları çeken tebessüme karşı gözleri kamaşarak, düşecek. Bundan endişe ediyordu. Çevresindeki ona, bir şey yapmasını söylediler, bu ricalara karşı o birkaç kere kalkıp yine oturdu. ceketini ilikleme, fesini düzeltmek istedi, ama bunu yapamadı çünkü titriyordu. Bütün bu davranışları, kadınların meraklı bakışlarına çarptı. Bir dakika sonra hep birlikte konuşmaya başladılar. Kız ara sıra kendisine birçok soru soruyordu: Paris'e gittin mi? Londra'yı gördün mü? Operaları dinlememiş, vodvili alkışlamamış mı? Mutlak Bükreş'te çok oturdu! Çünkü hâl ve davranışı onu gösteriyordu. Sonsuz bu türlü sorulardan sonra, kahkahalarla gülmeye başladı. Zavallı genç anladı ki kız kendisiyle eğleniyordu. İlk defa kızın yüzüne büyük bir dikkatle baktı. Hayâller dönemi olan yirmi yaşının en dehşetli sarsılışı...

Meğer bu tebessüm o kadar büyüleyiciydi, çünkü o güzel ağzının bütün üst dudağı biraz kısaymış.

Meğer o gülümseme, kendisine değil, bütün dünyaya, bütün her şeye aitmiş.

Bizler de çoğu zaman mutluluğumuzu tetkik ediyoruz. Sonucu, şu sözcüğe varmaz mı: "Hiç!"

Упражнения

1. Выберите верные утверждения:

- Genç, aşık olduğu kızla evlenmek istiyordu.
- Gençin babası hastalıktan öldü.
- Genç daha önce birçok defa başka ülkelere gitmişti.
- Gençin annesi tamamıyla iyileşti.
- Genç, eğitilmiş bir erkekti.

f) Kızın annesinin gençini evlenme teklifini reddetti.

2. Вставьте пропущенные слова:

1) O mektebi bitirdi, öğrenimi vardı. Buna rağmen herhangi bir iş _____ çekinmezdi.

2) Yazın uzun günlerinde daha çok çalışıyordu, buna _____ akşamları evine önceki gibi yorgun olarak değil, büyük bir coşku ve neşe ile gelirdi.

3) Bahar, yüz görümlüğü olarak eşine en güzel çiçeklerini, saz ve söz olarak kuşlar en yüce ve ruh açan şarkılarını _____.

4) Zavallı genç anladı ki kız _____ eğleniyordu.

3. Сопоставьте слова с антонимами и напишите их перевод:

Gururlu – Red
Kısa – Yıkma
Hassas – Neşeli
Korku – Genç
Mutlu – Yaklaşmak
Hüzünlü – Solgun
Yaşlı – Mahcup
Rahat – Mutsuz
Kurmak – Cesaret
Rengarenk – Uzun
Onay – Sıkıntı
Uzaklaşmak – Duygusuz

4. Что описывалось в тексте с помощью нижеперечисленных выражений? Запишите ответ по-турецки.

rembe sisleri içinde görünen gün doğuşu gibi, ruhunu büyüleyen, bakışları çeken, ruhun selamı

Ответ: _____

5. Вставьте пропущенные вопросительные слова и ответьте на вопросы по тексту.

Nerede, Kaç, Kimler, Neden, Nasıl

1) Genç _____ yaşındaydı?

2) Onun ailesinde _____ vardı?

3) Annesile yazı _____ geçirdiler?

4) _____ orada bu yazı geçirdiler?

5) Kızla _____ tanıştı?

Ответы

1. A, D, E

2. Yapmaktan, rağmen, sunacak, kendisiyle.

3.

Gururlu (гордый) – Mahcup (опозоренный)

Kısa (короткий) – Uzun (длинный)

Hassas (чувствительный) – Duygusuz (бесчувственный)

Korku (страх) – Cesaret (смелость)

Mutlu (счастливый) – Mutsuz (несчастный)
Hüzünlü (грустный) – Neşeli (веселый)
Yaşlı (пожилой) – Genç (молодой)
Rahat (покой, удобство) – Sıkıntı (неудобство, проблема)
Kurmak (строить) – Yıkma (разрушать)
Rengarenk (красочный) – Soluk (бледный)
Onay (одобрение) – Red (отказ)
Uzaklaşmak (отдаляться) – Yaklaşmak (приближаться)

4. Kızın tebessümü.

5.

1) Genç kaç yaşındaydı?

Genç yirmi yaşındaydı.

2) Onun ailesinde kimler vardı?

Onun aileinde annesi ve kız kardeşi vardı.

3) Annesiyle yazı nerede geçirdiler?

Annesiyle yazı Boğaziçi'nde geçirdiler.

4) Neden bu yazı orada geçirdiler?

Bu yazı orada geçirdiler çünkü doktorlar bunu önermiştiler.

5) Kızla nasıl tanıştı?

Arkadaşları, vapurda onları tanıştırdılar.

Kediler

– Hanım! En son yanıtını isterim: Ya ben, ya kediler!

– Kediler!

Bir kocanın ümitsizliğe kapılması, bir kadının kararsız hevesleri, evlilik sarayının çöküşü, hep bu konuşmadaydı.

Kediler! Öyle mi? Demek ki otuz üç yıllık tek vücut olmuş beraberliğin neticesi, evlilik bilmecesinin çözümü, bu yanıt oluyor. Otuz üç sene önce, evliliğin ilk aylarında, bunu duysaydı⁵! Kendisinin kedilere, her türlü mana ve güzelliklerden yoksun, keyfî bir isteğe feda olundu. İnsanlık değerlerini ve karı kocalık şerefini ayaklar altına almak demektir. Artık bu duruma bir son vermeye karar verdi.

Zavallı koca! Yirmi otuz kedi onu rahatsız ederler. Bu sıkıntılardan artık bıkip usandı. Evin içinde, ev sahibinden çok ev sahibiymiş gibi yürürler. Kuyruklarını kaldırıp bu mutsuz kocaya aşağılama ile bakarlar. Bu kibirli hayvanlar, kanepelerini işgal eder, koltuk kenarında uyurlar. O senenin soğuk kışında ısınmak için ateşin karşısında yatarak düşünürler. Odalarında kulak tırmalayan sesleriyle kavga ederlerdi. Küstah tavırlarını günden güne arttırır. Çoğalan kediler, bu adama evinde oturmak için bir yer bırakmamaya başladılar.

Bir sabah, çok erken uyandı ve iyi bir kahvaltı etmek için küçük odasına çekildi. Sokakta bir takım çocukların ağladığını duyarak pencereden dışarı baktı. Meğer kedilerin kavga sesleriymiş. Bunu anlayınca, büyük bir öfkeyle sandalyesine oturdu. Kaşının üst kısmı ve çenesi geriye doğru çekik, büyük ve biraz patlak gözleriyle bir arama hâli alan yüzünü iki yana döndürerek şaşkınlıkla çevresine bakınıyordu. Çünkü, kedinin biri ekmeğini çaldı, öteki sütlü kahvesini içti, öteki de fincanımı kırdı. Kendi kendisine ümitsizlik ve şaşkınlıkla, “Kime dert anlatmalı! Bu kibirli, vefasız, nankör hayvanların, kadınlar elbet de taraftarı olur. Zâten kedi, kadındır” diyordu.

Bir gün böyle boşu boşuna yok oluyor. Üzüntüyle başını eline dayayarak pencerenin önünde oturdu. İşte orada, duvarın altında, kahvesini içen, ekmeğini çalan, fincanım kıran, kendisini sabah keyfinden eden; evinde bütün rahat ve huzurunu ele geçiren kediler. Siyah, kar gibi beyaz, sarı benekli, parlak renkleri ve her an ve saniye renkleri değişen ışıklı gözleri. Ön ayaklarını önce ağızlarına götürüp kadınlara ait işveli bir tavırla yüzlerini temizleyerek, bir gönül rahatlığıyla sabah kahvaltısını sindiriyorlar ve öğle yemeğine hazırlanıyorlar. O anda gözlerde bir gökkuşağı meydana getiriyor.

Evin hanımı kendisine bu yırtıcı hayvanları tercih etti. Onların ilgisiz hâlleri, öfkesine dokunarak sofaya çıktı. Orada, merdivenin orta basamaklarında, beyaz kedi vardı. Onun bıyıkları, yüzü, başı, siyah lekelere boyandı. Onu görür görmez, “Kahvemi sen içtin! Fincanımı sen kırdın! Öyle mi?” diyerek odasından bastonunu aldıktan sonra ayaklarının ucuna basarak yavaş yavaş kedinin yanına sokuldu. İntikamını almak istedi. Bastonunu kaldırdı. Kedi kımıldıyor; kaçacak. Değneğini şiddetle üzerine indirir indirmez, pek hızlı hareket edebilen bu haylaz hemen sıçradı. Adamın ayağı kaydı. O büyük bir gürültü ile merdivenlerden aşağı yuvarlandı. Merdivenin altında karısı karşısına çıktı. Kolunun sızladığından yakındı. Eşi ise “Hiç kediye öyle vurulur mu? Ya bir yeri kırılıyaydı...” deyince, zavallı herif şiddet ve öfkeyle, “Ben sana şimdi gösteririm!” diyerek odasına çıktı. Hanımı da kendisini izleyerek büyük bir sakinlik ve yumuşaklıkla diyordu ki; “Ne yapacaksın? Ne yapabilirsin? Söyle de ben de anlayayım?”

Hanımının yüzüne çevirerek, “Ne mi yapabilirim! Kaymakamlığa başvuracağım. Senin kedilerinden, yiyecek çalma, malımı zorla ele geçirme, eve saldırma dâvasına teşebbüs edeceğim. Bakalım, o zaman bu hırsızların, bu haydutların bir tanesini burada görebilir misin?”

⁵ Форма «-sAydı» выражает, как правило, какое-либо неосуществленное действие, чаще всего относящееся к прошедшему времени («если бы»). «Vunu duysaydı» – «если бы он услышал»

Paltosunu, şapkasını giydi. Kapıyı şiddetle çekerek evden çıkıp gitti.

Kaymakam beyefendi dert anlamıyor! Rossini'nin torunlarından biri bu müzisyen İtalyalı hürmet ve adalet ister. Bu şanssız koca, haklılığı konusundaki düşüncelerini ve adalet arayan yakınmalarını karşısındakinin zihnine sokabilmek için jimnastik yapar gibi ellerini kaldırıyordu. Buar tavır ve hareketler bir acemi aktörü kıskandıracak. Böyle hakikati anlatmaya çalışıyordu, ama başaramadı. Bunu anlayınca, öfkeyle Adalar kaymakamı beyefendiye, “Herkesin karısının kaşına, gözüne, yürüyüşüne, giyinişine dikkat ediyorsunuz da, benimkinin şu münasebetsiz sevgisine, şu zararlı hayvanlarına karışmayı niçin reddediyorsunuz?” yakınmasıyla, ümitsizce evine dönüyordu.

Evine döndü. Karısı kocasına inme ineceği korkusundan dehşete kapıldı. Titremeye başladı, altmış yıllık başını sallayarak, naz ve işve ile bir gözünü süzerek tebessüm eder gibi, “Sen memnun ol ki ben kedileri seviyorum! Ya bunların yerine herifleri sevsem⁶...” dedi. Bu düşünce, parlak göründü. Kocasına hemen hemen hak verdiriyordu. O gece sitemli bir tavırla hiç bir söz söylemeyerek yatağına girdi. Laf aramızda... bu tebessüm, bu aşk imâsı, bu işve, bu okşayıcı davranış, kocasının ümitsizlik ve öfkesini epeyce giderdi. Yatağına çekilip birden bire acı hissediyordu. Telâş ve yürek çarpıntısı ile yorganını kaldırıp o büyük gözleriyle baktı. Kedi! Hem de sabah kahvesini beyaz kedi içiyor! Bu evde kendisine başını dinlemek için hiç bir yer bırakmayan kediler, sonunda karısını da elinden aldılar.

Gece yarısı kesin bir karar verdi. Sabahleyin erken kalkarak ne kadar eşyalarını bir sandığa koyup aşağıya, taşlığa indirdi. Arkasına paltosunu, başına şapkasını giyerek sandığın üstünde oturdu. İşte o zaman, “Ya ben, ya kediler?” sorusunu sordu. “Kediler!” yanıtını aldı. Bu cevap kendisini ümitsizliğe düşürdü.

Elveda! Elveda! Artık bir daha dönmek üzere yola çıktı. Hüzünlü, düşünceli bir hâl ile küçüklü büyüklü bir takım evlerle dükkânlardan müteşekkil çarşıdan geçiyordu.

Sokağın ortasında çıplak ayaklı, yırtık elbiseli bir takım sefil çocuklar bağıra çağıra oynuyorlardı. Onları dalgın dalgın izledi. Sonra sadaka vermek istedi, ama ceplerini birer birer karıştırıp yine belki de içinde hiç bir şey bulamadı, bu yüzden yoluna devam etti. Biraz ötede, sokakta, meyhanede laternanın çevresinde birçok kişi Ada'nın sokaklarını çınlatıyorlar, topluluk hâlinde dans ediyorlar, nişanlı kızların diliyle sevgililerine aşklarını ifade ediyorlardı.

Corcı, Corcı, Çorca kim,

Nisahiro, pulakimo!

Sarkışını söylüyorlardı. Zavallı koca kendisini ümitsizlik ve hüzünlü vaziyette bulundu. Bu kadın kahkahalarının şamatası arasından geçerek, o geceyi geçirmek için bir sığınak arama konusunda kararsız olarak her yere bakan gözlerine pırıltilarla dolu göründü.

Hava güzel, rüzgâr dingin, Marmara lâciverti. Bir daha dönmeyecek; buna karar verdi! Otuz üç yıllık evlilik bağı koptu, artık bir başına kaldı. Şu yalnızlık tesirli değil mi? Otuz üç yıldan sonra her yerde, her şeye karşı yalnız! Bu geniş denize, bu uzak ufuklara karşı yapayalnız! Hattâ gökyüzü bile, o lâcivert gözleriyle kendisine acır gibi bakıyordu. Derin düşünceler içinde biraz deniz kıyısına doğru inmek istiyordu, bir kedi görünce hemen yolunu değiştirdi. Yörükali'ye (Büyükada'da bir koy) vardı. Epey zaman deniz yüzünden aşk sarhoşluğu içine dalıp gidiyordu. Gerçeğin hayâl kırıcı eli bütün vücudunu sarsarak sersemlik hâlinde uyandırdı.

Saat ilerledi, öğle yaklaştı. Evine bir daha dönmek üzereydi. Bu karar, kesindi. Bu belli, ama öğle yemeğini nerede yiyecek? Akşam nereye gidecek? Geceyi nerede geçirecek? Bağımsız bir yaşam, kesin bir karar, para ile olur; ama kendisinin sabah yemeği için yeterli parası yoktu. Genellikle sabah karısı, hazırlayarak şimdi sofranın üzerine yemek koyuyordu. Yemeğinin dumanı gözünde tütmeye başladı. Sahilinde duruyordu. Denizin dalgalan yavaş yavaş sahile çarpıyordu. Kendisine, “Git git, karına git!” diyordu. Ya kediler! Bununla birlikte, karısının, “Sen memnun ol ki ben kedileri seviyorum. Ya bunların yerine erkekleri sevsem...” sözü akla yakın değil mi?

⁶ Форма «-sA» выражает, как правило, какое-либо неосуществленное действие, чаще всего относящееся к настоящему времени («если бы»). «Ya bunların yerine herifleri sevsem» – «А если бы вместо них я любила бы парней»

Horozların garip sesleri, ıssız bir dünyada yalnızlığını arttı. “Git, git, karına git!” diyordu. Kiliseler öğle vaktini ilân için çan çalmaya başladılar. O ıssızlık ve sessizlik içinde uzaktan uzağa akseden çanlar, hep bir ağızdan, tek düze bir uyumla, “Git, git, karına git!” sözünü tekrar ediyorlardı.

Ayağa kalktı, eve yürümeye başladı.

Belki de onun kesin kararından döndü. Çam ağaçlarının aralarından kimi zaman görünmeyerek, kimi zaman ortaya çıkarak evine doğru, süratle dönüyordu. Düşünceli bir yüz, üzgün bir hâl ile evine giderek, eşine hiçbir şey söylemeden, doğru odasına çıktı. Minderin üzerine kapanıp da hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Karısı büyük bir özen ve incelikle oda kapısını açarak, “O kadar bağırarak ağlama. Kedilerimi mi korkutacaksınız!” dedi.

Упражнения

1. Что раздражало мужа в поведении котов? Выберите неверный вариант ответа.

- a) ev sahibiymiş gibi yürürlerdi
- b) kulak tırmalayan sesleriyle kavga ederlerdi
- c) sürekli evden kaçmaya çalışıyorlardı
- d) bu adama evinde oturmak için bir yer bırakmıyorlardı
- e) eşyalarını kırarlardı

2. Подставьте првильные союзы и послелогои в предложения.

Ki, ile, ya..., ya..., gibi, ama, için.

- 1) En son yanıtımı isterim: __ ben, __ kediler!
- 2) Sen memnun ol _____ ben kedileri seviyorum!
- 3) Bu belli, _____ öğle yemeğini nerede yiyecek?
- 4) Hattâ gökyüzü bile, o lâcivert gözleriyle kendisine acır __ bakıyordu
- 5) Bağımsız bir yaşam, kat'i bir karar, para _____ olur; halbuki kendisinin sabah yemeği _____ yeterli parası yoktu.

3. Расставьте события рассказа в правильном порядке.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.